

- ד. נבחרו ארבע ועדות:
1. ועדת הארגון והתקנון: האדונים בן-חיים (המרכז), ייבין, פולוצקי, ריבלין.
 2. ועדת התקציב: האדונים ייבין (המרכז), הזו, ריבלין.
 3. הוועדה למפעלי מדע: האדונים פולוצקי (המרכז), בן-חיים, בנעט, ילון, קלוזנר.
 4. מציעים לקרוא למוסד: „האקדמיה ללשון העברית“, אולם הוחלט שלא לדון בדבר. אלא בישיבה הבאה, על-פי החומר שתגיש ועדה מיוחדת לכך. נבחרה ועדה להצעת שם המוסד. חבריה: האדונים כהן (המרכז), ברקוביץ, שמעוני.
- ה. הא' טורסיני מודיע בשם שר החינוך והתרבות על האפשרות להפקיע את הקומה העליונה בבית אליעזר בן-יהודה ברח' החבשים, להתקינה ולמסרה לרשות המוסד, אם יסכים המוסד לכך. ההצעה נתקבלה.

הישיבה השנייה

- ביום י' בטבת תשי"ד בשעה 11 — 1 בצהריים בבית החלוצות בירושלים. הנוכחים: החברים האדונים בן-חיים, בנעט, ברקוביץ, הזו, זולאי, טורסיני (יור), ייבין, ילון, כהן, פולוצקי, קלוזנר, ריבלין, שמעוני, שניאור.
- המוכרים המדעיים, האדונים איתן ומדן.
- הא' עגנון הצטדק על היעדרו מחמת מחלה.
- סדר היום: א. הודעות
- ב. דו"ח הוועדה להצעת שם המוסד ודיון בדו"ח זה
 - ג. דו"ח הוועדה למפעלי מדע ודיון בדו"ח זה
 - ד. דו"ח ועדת התקציב ודיון בדו"ח זה
 - ה. דו"ח ועדת הארגון והתקנון ודיון בדו"ח זה

א. הא' טורסיני מודיע על פגישה עם עיתונאים, העתידה להיערך בי"ז בטבת, על שתי ישיבות של הוועד הציבורי לבית בן-יהודה ועל דברי הברכה, ששלחו כל החברים, שנבחרו לחברי כבוד.

ב. הא' כהן מוסר דו"ח של הוועדה להצעת שם המוסד: הוועדה לקביעת השם למוסד העליון ללשון העברית, שחבריה הם האדונים ברקוביץ, שמעוני וכהן, התכנסה בכ"ה בכסליו תשי"ד ובאה לכלל דעת אחת, שהשם ההולם ביותר את המוסד הזה הוא: „האקדמיה ללשון העברית“, ואלה הם הנימוקים:

א) שם בין-לאומי זה, דווקא משום שהוא מחייב הרבה, יפה למוסד זה, שמשמיותו גדולת וחשובות כל-כך והוא זקוק ליחס של כבוד ואימון מצד העם במדינה ובתפוצות וגם מצד חכמי העמים.

- ב) כל ניסיון לתרגם את השם „אקדמיה“ או למצוא לו תחליף נידון לכישלון ועלול רק למעט את דמותו ואת אפשרויותיו של המוסד.
- ג) המלה „אקדמיה“ — ובצירופיה, כגון „מילון אקדמי“, „הוצאה אקדמית“ ועוד — מצויה זה כבר בספרות ובשימוש הלשון החיה, ואין כל חידוש בקבלתה עכשיו כשם המוסד.
- ד) שאיפת ועד הלשון ליהפך לאקדמיה לא חדשה היא, וכבר לפני עשרים שנה בערך יצא כרוז חתום בידי דוד ילין וח'נ ביאליק, נשיאי הוועד או, על המגמה הזאת. וכשקרבה שעת ההתגשמות לרגל תקומת המדינה, נוסד „הוועד המכין לייסוד האקדמיה ללשון העברית“, ושם זה נתקבל כל כך על דעת הקהל, שכמעט הכול ראו בקבלת החוק בכנסת על דבר המוסד העליון ללשון העברית את ייסוד האקדמיה.
- בשים לב לכל אלה מציעה הוועדה לחברים לאשר אישור אחרון את השם הזה ולקרוא למוסד: „האקדמיה ללשון העברית“
- אחר דיון קצר נתקבלה הצעת הוועדה ללא כל התנגדות ובהימנעותו של חבר אחד מהצבעה.
- שם המוסד יהיה: „האקדמיה ללשון העברית“.
- בוויכוח על ניקוד השם אקדמיה הוצעו הצעות שונות: (1) אַקְדֵמְיָה (הא' בן-חיים), (2) אַקְדֵמְיָה (האדונים ילון ושניאור), (3) אַקְדֵמְיָה (הא' פולוצקי). הכנת הצעה בעניין זה הוטלה על ועדה, שחבריה האדונים בן-חיים (המרכז), ילון, כהן, פולוצקי.
- ג. הא' פולוצקי מספר על התחלת עבודתה של הוועדה למפעלי מדע. בדעת הוועדה לדון תחילה בתכנית המילון ההיסטורי.
- אחר דיון קצר הוסכם, שהמילון ההיסטורי הוא המפעל המדעי העיקרי, אבל אין להזניח בגללו עבודות חשובות אחרות.
- ד. הא' ייבין מביא את הצעת התקציב. בתקציב ראשון זה גם צד ההכנסות וגם צד ההוצאות אינם אלא אומדן ראשון, הנדון לתנודות רבות במשך השנה. לא נקבעו בו באופן מוחלט העניינים הכרוכים בכתבי-העת של המוסד ובמתן שכר לעוסקים בעבודת המוסד מלבד עובדיו הקבועים. פרטי ההוצאה מיוסדים על המצב הקיים במבנה המוסד כעת, בשעה שעדיין לא נקבע מבנהו בעתיד.
- שנת התקציב תהיה מן 1.10 בכל שנה עד 30.9 בשנה שלאחריה, כלומר תותאם בקירוב לשנת הלוח העברי. המנהל האמרכלי של המוסד יכין בכל שנה לא יאוחר מסוף אפריל, בהתייעצות עם הנשיאות ועם חבר העובדים המדעיים הצעה של אומדנת תקציב ויגישה לוועד האמרכלי. הוועד האמרכלי יהיה חייב לדון בה ולהכין הצעתו למליאה לפני ישיבתה האחרונה בשנה.
- אחרי דיון נתקבלה פה אחד הצעת הוועדה לתקציב שנת 1953/54. הוועדה קובעת, שההכנסה הוודאית לפי מתכונת השנים הקודמות מסתכמת בסך 39,300 ל"י, שהכרח להגדילו לסכום של 78,350 ל"י, כדי לאפשר את פעולת המוסד. ההוצאה לשם המשכת הקיים מסתכמת בסך 76,453 ל"י, ולשם פעולה מורחבת — 101,988 ל"י.

הכנסה לפי מתכונת השנים הקודמות		תוספת מינימלית לקיום הפעולה	
הכנסה מוגדלת, הרצויה כדי לאפשר פעולה מורחבת			
סך ההוצאות המורחבות	תוספת מינימלית (לחרכת הפעולה)	ההוצאה המינימלית (לפי הקיים)	
ל"י 39,300	ל"י 7,550	ל"י 28,460	למשכורות
" 39,050	" 3,235	" 16,820	לפעולות ארגוניות
ל"י 78,350	" 12,750	" 23,850	לפעולות ספרותיות ומדעיות
	" 2,000	" 7,323	להוצאות חד-פעמיות
ל"י 101,988	" 25,535	" 76,453	

המליאה מבקשת מן הוועדה להמשיך בעבודתה ולהציע מועמד למשרת המנהל האמרכלי.

ה. הא' בן-חיים מביא את הצעתה של ועדת הארגון והתקנון:

תקנון האקדמיה

(הצעה מסוכמת על יסוד דיונה של ועדת הארגון והתקנון

בישיבותיה מיום כ"ג בכסלו ומיום ב' בטבת תשי"ד.

א) המוסדות והמנגנון

1. האקדמיה כוללת את המוסדות הבאים: המליאה, הנשיאות, הוועדים למפעלי הלשון, הוועד המרכלי והוועדות.

2. האקדמיה מבצעת את עבודתה בעזרת המזכירות המדעית והמזכירות המרכלית.

ב) המליאה

3. העניינים המסורים לסמכות המליאה:
א. אישור הדינים והחשבונות של הנשיאות על פעולות האקדמיה.

ב. אישור תכניות הפעולה.

ג. הכרעה בשאלות לשון יסודיות וכוללות.

ד. הכרעה בשאלות לשון אחרות השנויות במחלוקת בוועדות, במידה שהנשיאות רואה צורך להביאן לפני המליאה.

ה. בחירת חברים לאקדמיה.

ו. בחירת הנשיאות והוועדים.

4. המליאה מתכנסת לישיבות מן המניין לא פחות מאחת לחודשיים ממרחשוון עד סיוון ועד בכלל. הישיבות פתוחות לקהל, במידה שתחליט על כך הנשיאות.

5. ישיבה שלא מן המניין של המליאה תכונס או לפי

החלטת הנשיאות או לפי בקשת 5 חברים לפחות.

6. המליאה יכולה להתכנס לישיבה מן המניין או לישיבה

שלא מן המניין לשם שמיעת הרצאות מדעיות בלבד או לרגל מאורע חשוב במדינה (ישיבה חגיגית).

7. 10 ימים לפני מועד הישיבה שמן המניין נשלחות ההזמנות לישיבה בצירוף סדר היום והחומר המוצע לדיון.
8. כל החלטות המליאה חוץ מבחירת חברים חדשים החלטות וחוקפן מתקבלות ברוב רגיל של הנוכחים בישיבה.
9. לבחירת חברים חדשים וכן לאישור התקנון ולכל שינוי בו דרוש רוב של שני שלישים מן הנוכחים בישיבה בהצבעה הראשונה והשנייה. בהצבעה השלישית יספיק רוב מוחלט.
10. אין הצעה נדונה במליאה אא"כ נדונה קודם לכן בשתי קריאות בגוף הממונה על הדיון המכין.
11. המניין החוקי, הדרוש לקיום ישיבת המליאה, הוא רוב מוחלט של חברי האקדמיה הנמצאים אותה שעה בתחום מדינת ישראל, אבל לבחירת חברים חדשים המניין החוקי הוא שני שלישים.

ג) הנשיאות

12. הנשיאות מורכבת מן הנשיא, הסגן ומיושבי-ראש הרכב הוועדים, והללו נבחרים לתפקידם אחת לשתי שנים.
13. הסגן או אחד מיושבי-ראש הוועדים ממלאים את תפקידי הנשיא בזמן היעדרו לפי סדר מוסכם.
14. תפקידי הנשיא הם:
 - א. הוא אחראי לכל פעולות האקדמיה ולדרכי עבודתה בפני המליאה ומייצג את האקדמיה כלפי חוץ.
 - ב. הוא קורא לישיבות מן המניין ושלא מן המניין של המליאה לפי סעיף 5 ויושב ראש בישיבות אלו.
 - ג. הנשיא רשאי להשתתף בכל הוועדים והוועדות, אולם לשם שמירת רציפות העבודה תתנהלנה ישיבות הוועדים והוועדות כראשות יושבי-ראש שלהם.

ד) הוועדים למפעלי הלשון

15. הוועדים נבחרים לשם תכינת תכניות למפעלי האקדמיה הרכבם ותפקידם ולניהולם והם אחראים לביצועם בפני הנשיאות.
16. כל ועד מורכב מ-3 חברים לפחות או מ-5 לכל היותר.
17. חברי הוועדים ויושבי-ראש שלהם נבחרים במליאה.
18. מספר הוועדים נקבע מזמן לזמן לפי הצורך.
19. כל ועד מקים בהסכמת הנשיאות ועדות לפי הצורך לשם ביצוע פעולות מוגדרות.
20. כל ועד מתאסף לפחות פעם בחודש לשם סקירת מצב העבודה בוועדות ותיאומה.

ה) הוועד המרכזי

21. הוועד המרכזי מורכב מ-3—5 חברי האקדמיה ומאנשי הרכב הוועד המרכזי ובחירתו ציבור, שמספרם אינו עולה על מספר חברי האקדמיה בו. בכלל אנשי ציבור אלו יכולים להימנות נציגי הממשלה וההסתדרות הציבנית.

22. כל חברי הוועד המרכזי נבחרים במליאה.
23. החלטות העקרונות של הוועד המרכזי וכן הצעת התקציב השנתי טעונות אישור המליאה.
24. הוועד המרכזי תפקידו לדאוג לכלכלתה ולביסוסה החומרי של האקדמיה והוא אחראי להנהלת משק האקדמיה. לתקציבה ולפעולותיהם של המנגנון המרכזי ואגודת ידידי האקדמיה.
- תפקידי הוועד
- (ו) הוועדות
25. הוועדות מוקמות או ע"י המליאה או ע"י הוועדים (ר' סעיף 18).
26. הוועדות מורכבות מחברי האקדמיה, מחברים-יועצים וממומחים לעניינים הנדונים בוועדה.
27. מספר חברי האקדמיה והחברים-היועצים בוועדה הוא לפחות שניים. רק במקרים יוצאים מגדר הרגיל תספיק השתתפות חבר אחד של האקדמיה בוועדה.
28. חברי הוועדות, המוקמות לפי סעיף 18, מתמנים ע"י הנשיאות לפי הצעת הוועד האחראי לוועדה.
29. החלטות בענייני לשון אינן יכולות להתקבל בוועדות בניגוד לדעת רוב חברי האקדמיה והחברים-היועצים של האקדמיה שבה. והחלטות בענייני לשון עקרוניים טעונות הכרעת המליאה (ר' סעיף 3 ג).
- (ז) דרכי הבחירות וההצבעה
30. בחירת חברים ומוסדות האקדמיה מתקיימות אחת לשנה בישיבה שמן המניין האחרונה בשנה.
31. מוסדות כגון הנשיאות, הנבחרים לתקופה שלמעלה משנה, ייבחרו כתום תקופת כהונתם גם כן בישיבה האחרונה של השנה.
32. הבחירות הן חשאיות.
33. סדר ההצבעה בבחירות לנשיאות ולשאר מוסדות האקדמיה הוא:
- א. מצביעים ע"י פתקאות.
- ב. רושמים בפתקה את שם המועמד או את שמותיהם של מועמדים אחדים לא יותר מן המספר הדרוש (כגון בחירת ועדים וכדו').
- ג. מועמד שזכה לרוב מוחלט בהצבעה ראשונה נחשב לנבחר.
- ד. אם לא זכה שום מועמד לרוב מוחלט, תיערך הצבעה חדשה, אף זו ללא הגבלה בהצעת המועמדים.
- ה. במקרה שההצבעה השנייה אינה מביאה לידי תוצאות, תיערך הצבעה שלישית מקרב המועמדים, שזכו לכל מספר קולות שהוא בהצבעה השנייה.
- ו. אם זכה חלק מן המועמדים לרוב מוחלט בהצבעה
- הבחירות וההצבעה

הראשונה או השנייה, נערכת הצבעה נוספת רק על המועמדים שזכו לכל מספר שהוא של קולות, ומספיק לבחירתם רוב יחסי.

ז. במקרה שלשני מועמדים מספר שווה של קולות, מכריע הגורל (הצעה: מכריעה דעתו של הנשיא).

ח. אם לא יוכל אחד הנבחרים לשמש בתפקידו מכל טעם שהוא, תמנה הנשיאות ממלא-מקום באישור ישיבת המליאה הקרובה.

34. סדר בחירת חברים חדשים הוא :

סדר בחירת חברים חדשים

א. הצעת מועמדים לחברות באקדמיה חוגש לכל המאוחר בישיבת המליאה הקודמת לישיבתה האחרונה בשנה (ר' סעיף 30). כל הצעה של מועמד טעונה חתימת שלושה חברים מציעים.

ב. המליאה בישיבתה הקודמת לאחרונה מעמידה ועדה לבירור סגולות המועמדים.

ג. הוועדה תביא את המלצותיה לפני המליאה בישיבת הבחירה.

ח) החברות באקדמיה

35. שלושה הם סוגי החברות באקדמיה: חבר האקדמיה, ההרכב

חברי-יועץ של האקדמיה, חבר-כבוד של האקדמיה.

36. מספר חברי האקדמיה והחברים-היועצים של האקדמיה

הוא כפי שהוגדר בחוק המוסד העליון ללשון העברית, סעי' 4-5.

37. חברי האקדמיה והחברים-היועצים של האקדמיה נבחרים

מבין חוקרי לשון וסופרים עבריים.

38. חברי הכבוד של האקדמיה נבחרים אנשים, שהם חברי

האקדמיה במשך שנים הרבה, אולם מפאת גילם או מצב בריאותם

אינם יכולים להיות עוד פעילים. כן נבחרים לחברי-כבוד אנשים,

שפעלו פעולה יוצאת מגדר הרגיל למטרות האקדמיה.

39. חבר האקדמיה, הנמצא בארץ, חייב להשתתף בישיבות המליאה, וכובות החברים וכוונותיהם

המליאה, בישיבות הוועד, שהוא חבר בו, ולפחות בשתי ועדות

לענייני לשון, אא"כ יש סיבה מספקת להיעדרו (חבר, המשתתף

ביותר מוועד אחד, אינו חייב להשתתף אלא בוועדה אחת

לענייני לשון).

40. חברי-יועץ חייב להשתתף בשתי ועדות לענייני לשון,

ואם נבחר לוועד, משתתף הוא בו בדעה מחליטה. חברי-יועץ רשאי

להשתתף בישיבת המליאה בדעה מייצעת.

41. חבר-כבוד רשאי להשתתף בכל ישיבה בדעה מייצעת.

42. כל חבר מן הסוגים האמורים מקבל את סיכום תוצאות

דיוניהם של הוועדים והוועדות בענייני לשון לפני הגשתן למליאה

או לפני פרסומן בדפוס — לשם חוות-דעת.

43. כל החברים מן הסוגים האמורים מקבלים את כתבי המוסד.

- המליאה דנה בקריאה ראשונה בסעיפים 1–12 של ההצעה, אישרה אותם בתיקונים אלה:
- בסעיף 4 יימחק „לא פחות מ“.
- 5 במקום המלים „5 חברים לפחות“ יכתב: „שליש החברים לפחות“.
- 6 יימחק „מן המניין או לישיבה“.
- 8 במקום המלים „הוץ מבחירת חברים חדשים“ יכתב: „הוץ מן המנויים בסעיף 9“.
- 9 במקום המלים „בהצבעה השלישית יספיק רוב מוחלט“ יכתב: „בבחירות יספיק בהצבעה השלישית רוב מוחלט“.
- 11 בסופו ייתוסף: „של אותם החברים“.
- סעיף 12: „הנשיאות מורכבת מנשיא וסגן נשיא“.

הישיבה השלישית

ביום כ"ד בטבת תשי"ד בשעה 11–1 בצהריים בבית החלוצות בירושלים. הנוכחים: החברים האדונים בן-חיים, בנעט, ברקוביץ, הזו, זולאי, טור-סיני (יור), ייבין, כהן, עגנון, פולוצקי, ריבלין, שמעוני. המזכירים המדעיים, האדונים איתן ומדן.

סדר היום: א. צורתו הדקדוקית של השם „אקדמיה“
 ב. המשך הדיון בהצעת התקנון
 ג. דו"ח שני של הוועדה למפעלי מדע ודיון בדו"ח זה

א. לפי הצעת הא' בן-חיים הוחלט לדחות את הדיון בקביעת הצורה הדקדוקית של השם „אקדמיה“, שכן דיון זה מצריך בירור עקרוני בענייני כתיב וניקוד.

ב. בדיון בהצעת התקנון, סעיפים 1–15, הוחלט לתקן: בסעיף 5 יכתב „5 חברים לפחות“ כמו בהצעת הוועדה. לסעיף 8 ייתוסף: „במקרה של שוויון מספר הקולות מכריע היו"ר בישיבה“.

בסעיף 9 המשפט האחרון: „בבחירת חברים יספיק רוב מוחלט בהצבעה השלישית“.

שם ייתוסף: „לביטול החברות דרוש רוב של שני שלישים“.

בסעיף 10 במקום „בגוף הממונה על הדיון המכין“ יכתב: „בגוף, שמתפקידו לברר את העניין“.

בסעיף 12 ייאמר: „בראש האקדמיה עומדים הנשיא וסגנו, לידם פועל מרכז מורכב מיושבי-ראש הוועדים וכו“.

סעיף 13: „סגן-הנשיא ממלא את תפקידי הנשיא בזמן היעדרו. בהיעדר סגן-הנשיא ממלא את מקומו אחד מחברי המרכז לפי סדר מוסכם“.